

Spis treści

Przedmowa	V
Wykaz skrótów	XIX
Rozdział I. Przepęstwa przeciwko życiu i zdrowiu	1
§ 1. Zabójstwo (typ podstawowy, typy kwalifikowane, zabójstwo z afektu)	13
I. Zagadnienia wstępne	13
II. Życie ludzkie jako przedmiot ochrony karnomaterialnej	14
1. Uwagi ogólne	14
2. Granice morfologiczne życia ludzkiego	15
3. Granice temporalne życia ludzkiego	20
4. Zasada równości ochrony życia ludzkiego w prawie karnym	27
5. Podsumowanie	28
III. Typ podstawowy zabójstwa (art. 148 § 1 KK)	28
1. Strona przedmiotowa zabójstwa	28
A. Uwagi ogólne	28
B. Sposoby działania sprawców zabójstw	28
C. Narzędzia działania sprawców zabójstw	31
D. Czas popełnienia zabójstwa	33
E. Miejsca popełnienia zabójstw	33
F. Śmierć człowieka jako skutek zabójstwa	34
G. Związek przyczynowy między działaniem sprawcy a skutkiem śmiertelnym	36
IV. Elementy podmiotowe odpowiedzialności sprawców zabójstw	38
1. Wina umyślna przestępstwa zabójstwa	38
A. Uwagi ogólne	38
B. Zamiar bezpośredni (<i>dolus directus</i>) popełnienia przestępstwa zabójstwa	40
C. Zamiar ewentualny (<i>dolus eventualis</i>) przestępstwa zabójstwa	41
D. Zamiar nagły w przestępstwie zabójstwa	43
E. Zamiar przemyślany (<i>dolus premeditatus</i>) zabójstwa	45
2. Zamiar uszkodzenia ciała a skutek śmiertelny objęty winą nieumyślną	48
V. Kwalifikowane typy zabójstw w KK z 1997 r.	50
1. Uwagi ogólne	50
2. Typy zabójstw kwalifikowanych	54
A. Zabójstwo kwalifikowane ze względu na szczególne okrucieństwo działania sprawcy	54
B. Zabójstwo kwalifikowane w związku z wzięciem zakładnika	55
C. Zabójstwo kwalifikowane w związku ze zgwałceniem	56
D. Zabójstwo kwalifikowane w związku z rozbojem	57
E. Zabójstwo kwalifikowane ze względu na popełnienie w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie	57

Spis treści

F. Zabójstwo kwalifikowane przez użycie do jego dokonania materiałów wybuchowych	58
G. Zabójstwo kwalifikowane przez zabicie więcej niż jednej osoby	60
H. Zabójstwo kwalifikowane przez wcześniejsze prawomocne skazanie za przestępstwo zabójstwa	60
I. Zabójstwo kwalifikowane przez jego dokonanie na funkcjonariuszu publicznym podczas pełnienia obowiązków lub w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych związanych z ochroną bezpieczeństwa ludzi bądź ochroną bezpieczeństwa lub porządku publicznego	61
3. Uwaga końcowa	62
VI. Zabójstwo pod wpływem silnego wzburzenia usprawiedliwione okolicznościami	62
1. Istota zabójstwa pod wpływem silnego wzburzenia usprawiedliwionego okolicznościami	62
2. Zabójstwo pod wpływem silnego wzburzenia a działanie w stanie poczytalności ograniczonej	71
VII. Podmiot przestępstwa zabójstwa	73
1. Uwagi ogólne	73
2. Dojrzałość podmiotu przestępstwa zabójstwa	74
3. Poczytalność podmiotu przestępstwa zabójstwa	76
VIII. Usiłowanie i przygotowanie popełniania przestępstw zabójstwa	79
§ 2. Dzieciobójstwo	83
I. Uwagi wprowadzające	83
II. Dzieciobójstwo – rys historyczny	83
III. Dzieciobójstwo – aspekt prawnoporównawczy	91
IV. Dane statystyczne	94
V. Przedmiot przestępstwa	95
VI. Strona przedmiotowa	95
VII. Podmiot	101
VIII. Strona podmiotowa	105
IX. Niepoczytalność i ograniczona w znacznym stopniu poczytalność	111
X. Wymiar kary i środków karnych	113
XI. Zbieg przepisów ustawy i zbieg przestępstw	118
§ 3. Zabójstwo eutanatyczne	119
I. Uwagi wprowadzające	119
II. Eutanazja – rys historyczny	120
III. Eutanazja – aspekt prawnoporównawczy	122
IV. Dane statystyczne	125
V. Przedmiot	125
VI. Strona przedmiotowa	126
VII. Podmiot	131
VIII. Strona podmiotowa	132
IX. Wymiar kary i środków karnych	134
X. Zbieg przepisów ustawy i zbieg przestępstw	139
§ 4. Pomoc do samobójstwa	140
I. Uwagi wprowadzające	140
II. Pomoc i nakłanianie do samobójstwa – rys historyczny	141
III. Pomoc do samobójstwa – aspekt prawnoporównawczy	143
IV. Dane statystyczne	146
V. Przedmiot	147
VI. Strona przedmiotowa	147
VII. Podmiot	150

VIII. Strona podmiotowa	151
IX. Wymiar kary i środków karnych.	152
X. Zbieg przepisów ustawy i zbieg przestępstw	155
§ 5. Nieumyślne spowodowanie śmierci	156
I. Nieumyślne spowodowanie śmierci – rys historyczny.	156
II. Nieumyślne spowodowanie śmierci – aspekt prawnoporównawczy	156
III. Dane statystyczne	160
IV. Przedmiot	162
V. Strona przedmiotowa	162
VI. Podmiot.	163
VII. Strona podmiotowa	164
VIII. Wymiar kary i środków karnych.	166
IX. Zbieg przepisów ustawy i zbieg przestępstw	170
§ 6. Przestępstwo przerywania ciąży	171
I. Uwagi ogólne	171
II. Metody przerywania ciąży	180
III. Przedmiot czynu zabronionego.	182
IV. Przedmiot ochrony	190
V. Typy czynów zabronionych określone w art. 152–154 KK	202
VI. Odpowiedzialność karna za przerywanie ciąży poza obszarem polskiej jurysdykcji.	212
§ 7. Uszkodzenie ciała i rozstrój zdrowia	215
I. Uwagi wstępne – problemy terminologiczne	215
II. Odpowiedzialność za spowodowanie uszkodzeń ciała lub rozstroju zdrowia – rys historyczny.	219
III. Granice odpowiedzialności karnej za spowodowanie uszkodzenia ciała. 1. Ciężki uszczerbek na zdrowiu.	224
2. Uszkodzenie ciała i rozstrój zdrowia	246
A. Uszkodzenie ciała i rozstrój zdrowia dziecka poczętego.	256
IV. Strona podmiotowa przestępstw spowodowania uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia	260
1. Umyślność – problematyka zamiaru ogólnego.	260
2. Nieumyślność	268
3. Kwalifikowane i kwalifikujące uszkodzenie ciała	272
§ 8. Narażenie życia i zdrowia na niebezpieczeństwo	278
I. Uwagi wstępne	278
II. Odpowiedzialność za narażenie życia lub zdrowia człowieka na niebezpieczeństwo – rys historyczny.	280
III. Granice odpowiedzialności za indywidualne narażenie człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu	285
1. Zakres przedmiotowy	286
2. Podmiotowość narażenia.	309
IV. Kwalifikowane narażenie człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu	314
V. Szczególne wypadki odpowiedzialności karnej związane z narażeniem człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.	318
Rozdział II. Przestępstwa przeciwko wolności	341
§ 9. Ujęcie przestępstw przeciwko wolności w polskich Kodeksach karnych (1932–1997)	348
§ 10. Bezprawne pozbawienie wolności (art. 189 KK)	352
I. Rys historyczny.	352

II. Uwagi prawnoporównawcze	356
III. Obraz statystyczny przestępstwa pozbawienia wolności	357
IV. Analiza ustawowych znamion	361
1. Typ podstawowy	361
A. Przedmiot ochrony	361
B. Strona przedmiotowa	363
C. Podmiot czynu	377
D. Strona podmiotowa	378
2. Typy kwalifikowane	379
V. Zagadnienia zbiegu przepisów	384
VI. Wymiar kary	391
VII. Tryb ścigania	395
VIII. Specyfika pozbawienia wolności jako przestępstwa trwałego	395
§ 11. Handel ludźmi (art. 189a KK)	402
I. Uwagi prawnomiędzynarodowe	402
II. Rys historyczny	406
III. Uwagi prawnoporównawcze	408
IV. Obraz statystyczny przestępstwa handlu ludźmi	411
V. Analiza ustawowych znamion	412
1. Przedmiot ochrony	412
2. Strona przedmiotowa	413
3. Podmiot i strona podmiotowa	421
VI. Zagadnienia zbiegu przepisów	423
VII. Wymiar kary	423
VIII. Tryb ścigania	425
§ 12. Przestępstwo groźby (art. 190 KK)	425
I. Rys historyczny	425
II. Uwagi prawnoporównawcze	427
III. Obraz statystyczny przestępstwa groźby	430
IV. Analiza ustawowych znamion	432
1. Przedmiot ochrony	432
2. Strona przedmiotowa	432
3. Podmiot	441
4. Strona podmiotowa	443
V. Zagadnienia zbiegu przepisów	444
VI. Wymiar kary	446
VII. Tryb ścigania	448
§ 13. Przestępstwa stalkingu (nękania) i podszywania się (art. 190a KK)	450
I. Uwagi wstępne	450
II. Uwagi prawnoporównawcze	454
III. Obraz statystyczny przestępstw z art. 190a KK	457
IV. Analiza ustawowych znamion	459
1. Przestępstwo z art. 190a § 1 (uporczywe nękanie)	459
A. Przedmiot ochrony	459
B. Strona przedmiotowa	459
C. Podmiot i strona podmiotowa	466
2. Przestępstwo z art. 190a § 2 (podszywanie się pod inną osobę)	467
A. Przedmiot ochrony	467
B. Strona przedmiotowa	468
C. Podmiot i strona podmiotowa	470
3. Typ kwalifikowany (art. 190a § 3)	471
V. Zagadnienia zbiegu przepisów	474
VI. Wymiar kary	476

VII. Tryb ścigania.	479
VIII. Wyniki badań empirycznych	479
§ 14. Przesłępstwo zmuszania (art. 191 KK)	480
I. Rys historyczny.	480
II. Uwagi prawnoporównawcze.	482
III. Obraz statystyczny przesłępstwa zmuszania	483
IV. Analiza ustawowych znamion	487
1. Typ podstawowy z art. 191 § 1 KK	487
A. Przedmiot ochrony	487
B. Strona przedmiotowa	488
C. Podmiot i strona podmiotowa	502
2. Typ podstawowy z art. 191 § 1a KK	502
A. Przedmiot ochrony	503
B. Strona przedmiotowa	503
3. Podmiot i strona podmiotowa	507
4. Typ kwalifikowany	508
V. Zagadnienia zbiegu przepisów	515
VI. Wymiar kary	516
VII. Tryb ścigania.	520
§ 15. Utrwalanie wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej albo rozpowszechnianie takich treści (art. 191a KK)	520
I. Uwagi wstępne	520
II. Obraz statystyczny przesłępstwa z art. 191a § 1 KK	522
III. Analiza ustawowych znamion	523
1. Przedmiot ochrony	523
2. Strona przedmiotowa	524
3. Podmiot i strona podmiotowa	531
IV. Zagadnienia zbiegu przepisów	532
V. Wymiar kary	533
VI. Tryb ścigania.	535
VII. Przesłępstwo z art. 191a w świetle wyników badań empirycznych	535
§ 16. Zabieg leczniczy bez zgody pacjenta (art. 192 KK)	535
I. Uwagi wstępne	535
II. Uwagi prawnoporównawcze.	541
III. Obraz statystyczny przesłępstwa z art. 192 KK	541
IV. Analiza ustawowych znamion	542
1. Przedmiot ochrony	542
2. Strona przedmiotowa	543
3. Podmiot.	561
4. Strona podmiotowa	562
V. Zagadnienia zbiegu przepisów	562
VI. Wymiar kary	563
VII. Tryb ścigania.	564
§ 17. Naruszenie miru domowego (art. 193 KK)	564
I. Rys historyczny.	564
II. Uwagi prawnoporównawcze.	566
III. Obraz statystyczny przesłępstwa naruszenia miru domowego	568
IV. Analiza ustawowych znamion	570
1. Przedmiot ochrony	570
2. Strona przedmiotowa	571
3. Podmiot i strona podmiotowa	580
V. Zagadnienia zbiegu przepisów	583
VI. Wymiar kary	584
VII. Tryb ścigania	586

Rozdział III. Przesłtępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania	589
§ 18. Wprowadzenie	590
I. Uwagi ogólne	590
II. Wartości chrześcijańskie a Unia Europejska	594
§ 19. Ograniczenie w prawach	596
I. Uwagi ogólne	596
II. Przedmiot ochrony	596
III. Strona przedmiotowa	596
IV. Podmiot	598
V. Strona podmiotowa	598
VI. Zbieg przepisów i zbieg przestępstw	598
VII. Zagrozenie karą i środkami karnymi	598
VIII. Zagadnienia procesowe	599
§ 20. Przeszkadzanie aktom religijnym	599
I. Uwagi ogólne	599
II. Przedmiot ochrony	599
III. Strona przedmiotowa	599
IV. Podmiot	602
V. Strona podmiotowa	602
VI. Zbieg przepisów i zbieg przestępstw	602
VII. Zagrozenie karą i środkami karnymi	602
VIII. Zagadnienia procesowe	602
§ 21. Obraza uczuć religijnych	602
I. Uwagi ogólne	602
II. Przedmiot ochrony	603
III. Strona przedmiotowa	603
IV. Podmiot	604
V. Strona podmiotowa	605
VI. Zagrozenie karą i środkami karnymi	605
VII. Zagadnienia procesowe	605
VIII. Wybór Papieża	606
IX. Zmiany w przepisach KK z 1997 r.	606
X. Nowa instytucja umorzenia restytucyjnego z art. 59a	608
Rozdział IV. Przesłtępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	611
§ 22. Wprowadzenie	625
I. Stan badań	626
II. Treść i zakres pojęcia „przesłtępstwa seksualne”	627
III. Przedmiot ochrony przestępstw z Rozdziału XXV KK	630
1. Wolność seksualna i obyczajność	630
2. Podobieństwo przestępstw	643
IV. Rejestracja przestępców seksualnych	646
V. Rozmiar, dynamika i struktura przestępczości seksualnej w Polsce	650
§ 23. Przesłtępstwo zgwałcenia (art. 197 KK)	657
I. Rys historyczny i prawnoporównawczy	658
1. Od kodeksu <i>Hammurabiego</i> do regulacji z XX w.	658
2. Uregulowania wybranych państw	669
3. Dzieje polskich kodyfikacji	678
II. Przedmiot ochrony i przedmiot czynności wykonawczej	680
III. Podmiot przestępstwa	682
IV. Strona przedmiotowa	683
1. Problematyka tzw. zgody pokrzywdzonego	683
2. Sposoby doprowadzenia do czynności seksualnej	688
A. Przemoc	688

B. Groźba bezprawna	689
C. Podstęp	691
3. Czynności seksualne	697
A. Obcowanie płciowe	698
B. Inne czynności seksualne	703
V. Strona podmiotowa	708
VI. Kwalifikowane typy zgwałcenia	710
1. Zgwałcenie wspólne	712
2. Zgwałcenie małoletniego poniżej 15 lat i zgwałcenie kazirodczne	715
3. Zgwałcenie ze szczególnym okrucieństwem	717
VII. Formy stadialne i postacie zjawiskowe	723
1. Usiłowanie zgwałcenia	723
2. Problematyka sprawstwa, współsprawstwa i pomocnictwa	726
VIII. Zbieg przestępstw lub przepisów ustawy	728
IX. Reakcja karna i tryb ścigania	734
1. Wymiar kary i środków karnych	734
2. Inicjowanie postępowania karnego w sprawach o zgwałcenie	741
X. Informacje statystyczne dotyczące zgwałcenia	745
§ 24. Przestępstwo seksualnego wykorzystania bezradności lub niepoczytalności (art. 198 KK)	750
I. Ujęcie historyczne i prawnoporównawcze	751
II. Przedmiot ochrony	756
III. Strona przedmiotowa	757
IV. Podmiot	766
V. Strona podmiotowa	770
VI. Zbieg przepisów	771
VII. Reakcja karna i tryb ścigania	772
VIII. Informacje statystyczne	773
§ 25. Przestępstwo seksualnego wykorzystania stosunku zależności lub krytycznego położenia (art. 199 KK)	775
I. Rys historyczny i prawnoporównawczy	775
II. Przedmiot ochrony	779
III. Strona przedmiotowa	782
IV. Podmiot	788
V. Strona podmiotowa	788
VI. Zbieg przepisów	789
VII. Reakcja karna i tryb ścigania	790
VIII. Informacje statystyczne	791
§ 26. Przestępstwo seksualnego wykorzystania małoletniego poniżej lat 15 (art. 200 KK)	793
I. Rys historyczny i prawnoporównawczy	793
II. Przedmiot ochrony	809
III. Strona przedmiotowa	812
IV. Problematyka usiłowania	817
V. Podmiot	818
VI. Strona podmiotowa	822
VII. Zbieg przepisów i przestępstw	824
VIII. Reakcja karna i tryb ścigania	825
IX. Informacje statystyczne	829
§ 27. Przestępstwo tzw. groomingu (art. 200a KK)	830
I. Uwagi wstępne	830
II. Przedmiot ochrony	832
III. Strona przedmiotowa	832

IV. Podmiot	835
V. Strona podmiotowa	835
VI. Reakcja karna i tryb ścigania	835
VII. Informacje statystyczne	836
§ 28. Propagowanie lub pochwalanie zachowań pedofilskich (art. 200b KK)	836
I. Uwagi wstępne	836
II. Przedmiot ochrony	839
III. Strona przedmiotowa	840
IV. Podmiot	842
V. Strona podmiotowa	842
VI. Reakcja karna i tryb ścigania	842
VII. Informacje statystyczne	842
§ 29. Kazirodstwo (art. 201 KK)	843
I. Rys historyczny i prawnoporównawczy	843
II. Przedmiot ochrony	855
III. Strona przedmiotowa	859
IV. Podmiot	863
V. Strona podmiotowa	864
VI. Zbieg przepisów	865
VII. Reakcja karna i tryb ścigania	866
VIII. Informacje statystyczne	868
§ 30. Pornografia (art. 202 KK)	869
I. Uwagi wstępne	869
II. Rys historyczny i prawnoporównawczy	871
III. Przedmiot ochrony	882
IV. Strona przedmiotowa	885
1. Pojęcie „treści pornograficzne”	885
2. Pozostałe zagadnienia	895
V. Podmiot	906
VI. Strona podmiotowa	906
VII. Zbieg przepisów	906
VIII. Reakcja karna i tryb ścigania	907
IX. Informacje statystyczne	910
§ 31. Prostyucja (art. 203 i 204 KK)	912
I. Uwagi wstępne	912
II. Rys historyczny i prawnoporównawczy	917
III. Przedmiot ochrony	927
IV. Strona przedmiotowa	929
1. Zmuszanie do prostytucji	929
2. Stręczycielstwo, kuplerstwo i sutenerstwo	932
V. Podmiot	934
VI. Strona podmiotowa	935
VII. Zbieg przestępstw i przepisów ustawy	935
VIII. Reakcja karna i tryb ścigania	938
IX. Informacje statystyczne	940
§ 32. Problematyka trybu ścigania przestępstw z Rozdziału XXV KK (art. 205 KK)	942
Rozdział V. Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece	947
§ 33. Wprowadzenie	950
§ 34. Bigamia	952
I. Uwagi wstępne	952
1. Pojęcie bigamii	952

2. Krótki rys historyczny	952
3. Bigamia a regulacje prawa prywatnego międzynarodowego	956
II. Ustawowe znamiona przestępstwa bigamii	957
1. Uwagi ogólne	957
2. Przedmiot ochrony	958
3. Przedmiotowa strona przestępstwa	959
A. Podmiot czynu zabronionego	959
B. Czynność sprawcza	961
C. Zbieg przepisów ustawy i zbieg przestępstw	965
4. Podmiotowa strona przestępstwa	965
III. Zagrożenie karą i środkami karnymi	966
1. Tryb ścigania	968
2. Czy istnieje potrzeba kryminalizacji?	968
§ 35. Przestępstwo znęcania się	970
I. Prawnokarna ochrona przed złym traktowaniem w ujęciu historycznym	970
II. Krąg osób i dóbr chronionych przed znęcaniem się oraz podmiot przestępstwa	976
1. Krąg osób chronionych (przedmiot czynności wykonawczej)	977
2. Indywidualny przedmiot ochrony	981
3. Podmiot przestępstwa	982
III. Rodzaje penalizowanych zachowań	983
1. Znęcanie się fizyczne	985
2. Znęcanie psychiczne	986
IV. Strona podmiotowa przestępstwa znęcania się	986
V. Odmiiany kwalifikowane przestępstwa	989
1. Znęcanie się ze szczególnym okrucieństwem	990
2. Znęcanie się doprowadzające do samobójstwa	990
VI. Zbieg przepisów ustawy i zbieg przestępstw	992
VII. Wymiar kary i środków karnych oraz tryb ścigania	995
§ 36. Rozpijanie małoletniego	998
I. Prawnokarna ochrona małoletnich przed dostępnością do alkoholu i rozpijaniem w ujęciu historycznym	998
II. Prawnokarna ochrona małoletnich przed dostępnością do alkoholu przewidziana w ustawie z 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	1001
III. Przestępstwo rozpijania małoletniego – rodzajowy i indywidualny przedmiot ochrony	1004
IV. Penalizowane sposoby rozpijania małoletniego i problem skutkowości tego przestępstwa	1005
V. Przedmiot czynności wykonawczych rozpijania	1012
VI. Podmiot i strona podmiotowa przestępstwa rozpijania	1013
VII. Wymiar kary i środków karnych oraz tryb ścigania	1014
§ 37. Przestępstwo niealimentacji	1016
I. Krótki rys historyczny	1016
II. Ustawowe znamiona przestępstwa niealimentacji	1019
1. Uwagi ogólne	1019
2. Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego	1021
III. Ustawowe znamiona przestępstwa niealimentacji z art. 209 KK – aktualne brzmienie przepisu	1022
1. Uwagi wstępne	1023
2. Przedmiot przestępstwa – przedmiot ochrony	1023
3. Przedmiotowa strona przestępstwa niealimentacji	1025
A. Podmiot czynu zabronionego	1025

B. Czynność sprawcza	1027
C. Skutek	1029
4. Podmiotowa strona przestępstwa niealimentacji	1032
IV. Karalność	1033
1. Zagrożenie karą i środkami karnymi	1033
2. Tryb ścigania	1034
3. Czy istnieje potrzeba karalności?	1035
§ 38. Porzucenie małoletniego lub osoby nieporadnej	1036
I. Prawnokarna ochrona przed porzuceniem w ujęciu historycznym	1036
II. Krąg osób i dóbr chronionych przed porzuceniem	1039
III. Podmiot przestępstwa	1041
IV. Pozostałe znamiona typu podstawowego przestępstwa porzucenia	1043
V. Odmiana kwalifikowana przestępstwa porzucenia	1046
VI. Zbieg przepisów ustawy i zbieg przestępstw	1047
VII. Wymiar kary i środków karnych oraz tryb ścigania	1048
§ 39. Uprowadzenie lub zatrzymanie osoby małoletniej lub nieporadnej	1051
I. Prawnokarna ochrona przed uprowadzeniem lub zatrzymaniem w ujęciu historycznym	1051
II. Krąg osób chronionych przed uprowadzeniem lub zatrzymaniem i przedmiot prawnokarnej ochrony	1054
III. Rodzaje penalizowanych zachowań i pozostałe znamiona strony przedmiotowej przestępstwa	1056
IV. Podmiot i strona podmiotowa przestępstwa	1058
V. Zbieg przepisów ustawy	1061
VI. Wymiar kary i środków karnych oraz tryb ścigania	1061
§ 40. Komercyjne organizowanie adopcji dzieci wbrew przepisom ustawy	1064
I. Historia kryminalizacji niezgodnych z prawem adopcji	1064
II. Przedmiot ochrony	1065
III. Penalizowane zachowanie naganne i pozostałe znamiona przestępstwa	1065
IV. Zbieg przestępstw i zbieg przepisów ustawy	1071
V. Wymiar kary i innych środków prawnokarnych oraz tryb ścigania	1071
Rozdział VI. Przestępstwa przeciwko czci i nietykalności cielesnej	1073
§ 41. Wprowadzenie	1078
I. Pojęcie godności a prawa człowieka	1078
II. Godność jako źródło prawa do ochrony czci	1081
III. Prawo do ochrony czci a prawo do wyrażania przekonań	1085
§ 42. Zniesławienie	1089
I. Ogólna charakterystyka	1089
1. Ustawowy opis zniesławienia	1089
2. Model ograniczonego dowodu prawdy	1091
3. Model pełnego dowodu prawdy	1094
4. Model zobiektywizowanej dobrej wiary	1099
5. Model subiektywnej dobrej wiary	1102
6. Zagadnienia dyskusyjne	1103
II. Pojęcie czci	1104
1. Uwagi o czci jako dobru prawnym	1104
2. Treść pojęcia czci jako dobra chronionego prawem	1107
3. Interes publiczny jako dodatkowy przedmiot ochrony	1117
III. Kształtowanie się ochrony czci w polskim prawie karnym	1119
1. Ochrona czci w Kodeksie karnym z 1932 r.	1119
A. Okres międzywojenny	1119
B. Okres powojenny	1126

2. Ochrona czci w Kodeksie karnym z 1969 r.	1128
3. Ochrona czci w Kodeksie karnym z 1997 r.	1131
4. Odpowiedzialność za zniesławienie według KK z 1997 r. w świetle orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego.	1133
A. Wyrok stwierdzający, że penalizacja zniesławienia jest zgodna z Konstytucją	1133
B. Wyrok TK stwierdzający niezgodność z Konstytucją ustawowego ujęcia kontratypu (art. 213 § 2 KK)	1136
5. Nowelizacja art. 212 § 1 i 2 oraz art. 213 § 2 KK	1138
6. Postulat uchylenia prawnokarnej ochrony dobrego imienia	1140
IV. Odpowiedzialność karna za zniesławienie w KK z 1997 r.	1145
1. Sprawca zniesławienia	1145
2. Zniesławiony podmiot	1147
3. Pojęcie pomawiania	1153
4. Poniżające oceny realizujące znamiona zniesławienia	1158
5. Kwalifikowana postać zniesławienia	1170
6. Kontratyp dozwolonej krytyki art. 213 § 1 i 2 KK	1174
A. Pierwotna legalność wypowiedzi a kontratyp	1174
B. Konstrukcja kontratypu	1176
C. Zgodność zarzutu z prawdą	1177
D. Publiczne podniesienie zarzutu	1179
E. Obrona społecznie uzasadnionego interesu	1180
F. Prawdziwy zarzut dotyczący postępowania osoby pełniącej funkcję publiczną	1181
7. Błąd co do kontratypu	1183
8. Ochrona prywatności a publiczny ogląd życia osób pełniących funkcje publiczne	1188
9. Ciężar dowodu	1193
10. Zniesławienie a znieważenie	1194
11. Stanowisko orzecznictwa	1196
12. Odpowiedzialność dziennikarza za zniesławienie	1198
13. Podanie wyroku do publicznej wiadomości	1203
V. Skazania za zniesławienie w świetle orzecznictwa ETPCz	1203
1. Zakres kontroli skazań za zniesławienie	1203
2. Skazania za zniesławienie nie naruszające art. 10 Konwencji	1205
A. Skazania osób kwestionujących sądowe rozstrzygnięcia za zniesławienie sędziów	1205
B. Skazanie dziennikarza za zniesławienie urzędnika samorządowego	1207
3. Skazania za zniesławienie ocenione jako naruszające art. 10 Konwencji	1209
A. Skazanie radnej za zniesławienie burmistrza	1209
B. Skazanie dziennikarza za zniesławienie radnego	1211
C. Skazanie dziennikarza za zniesławienie sędziów	1213
§ 43. Zniewaga	1218
I. Ogólna charakterystyka	1218
II. Pojęcie zniewagi i jej czynność sprawcza	1220
III. Znieważona osoba i skutek zniewagi	1225
IV. Modalne okoliczności zniewagi	1228
V. Zamiar znieważenia	1230
VI. Prowokacja i retorsja	1231
§ 44. Naruszenie nietykalności cielesnej	1232
I. Ogólna charakterystyka	1232
II. Czynność sprawcza i skutek	1233

Spis treści

III. Naruszenie nietykalności cielesnej interweniującego na rzecz ochrony bezpieczeństwa dóbr prawnych	1235
IV. Prowokacja i retorsja	1237
Rozdział VII. Przepęstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową	1239
§ 45. Wprowadzenie historyczne	1240
§ 46. Przepęstwa z Rozdziału XXVIII KK	1253
I. Przedmiot ochrony	1253
II. Typy przepęstw	1254
1. Przepęstwo z art. 218 § 1a KK	1254
2. Przepęstwo z art. 218 § 2 KK	1258
3. Przepęstwo z art. 218 § 3 KK	1259
4. Problemy interpretacyjne	1260
5. Przepęstwa z art. 219 KK	1262
6. Przepęstwo z art. 220 KK	1265
7. Przepęstwa z art. 221 KK	1278
III. Sankcje karne	1286
IV. Zagadnienia procesowe	1287
Indeks rzeczowy	1289